vt si videant aliquē loquentem cum ali
qua cito male iudicant. vel si sit vnus fa-
ciens bona opa vt pñiam ieiunia et elēo
sinā ⁊c. oēs iudicabūt malū et aliqñ lau
dabunt malos ⁊ condempnent bonos.
Contrariū docet Apl's di. Nolite ante
tempus iudicare quousq; veniat dñs. j
Cor. iiij. Ecce prima conclusio cū dicit
Duo hoīes ascenderūt ⁊c. Hic habetis
bonam doctrinam moraliter ꝙ in die do
minica debetis ire ad ecclesiā. ⁊c. Secū
da conclusio est opatio virtualis cū di.
Ieiuno bis in sabbato Ipe aūt iactabat
se de suis bonis opibus. Nota. Iā dica
tis amici mei quare de⁹ posuit nos in mū
do isto. creditis ꝙ solum ad standū lete.
bene comedere et bibere. ⁊c. non ꝓfec-
to sed faciendū bona opa ⁊c. Videte ꝙ
nihil portabimus in morte nobiscū nisi
bona opera. Ideo apl's. Dū temp⁹ ha
bemus opemur bonū ad oēs Ad Gal.
vi. Tercia conclusio est petitio rational'.
cū dicit. Deus ꝓpicius esto mihi pctōri.
etc. Quarta conclusio ē exaltatio celesti
alis cū d. qr oīs qui se exaltat humiliabi
tur. etc. Et notandū ꝙ ē regula genera
lis in sacra scripruta. ꝙ qui magis humi-
liat se in hoc mundo magis exaltabitur ī
alio. Act. Humiliamini sub potenti ma
nu dei. vt vos exaltet in tempore visita
tionis. prima petri. ij. Nota in sermone
dominice tercie post trinitatem qui inci-
pit sic. Habemus de christo ꝙ humilia
uit se in hoc mundo. et factus est obedi-
ens vsq; ad mortem. et propter hoc de⁹
exaltauit illum et donauit illi nomen qd
est super omne nomen. Ad phil'. ij. Iō
humiliamī etc. Item de beata virgine.
Quia respexit humilitatē ancille sue. ec
ce eñ ex hoc etc. Et propter istam regu-
lam generalem deus exaltauit istū pub-
licanū qui se humiliauit intantum ꝙ nō
audebat leuare oculos. sed percutiebat
pectus. ideo descendit iustificatus. O
quanta exaltatio. Ideo humiliamini vt
possitis in celo exaltari. Quod nobis cō
cedat. etc.

Dñica duodecima sermo p⁹

Admirabātur
dicentes quia omīa bene fe-
cit. Habetur verbū istud ori
ginaliter Math. viij. Et recitat ī euan
gelio hodierno. In isto sermone vt de⁹
det virtutem ⁊ efficaciam verbis sanctis
vt dicantur in honorem et gloriam dei
principaliter. ⁊ cōmuniter ad instructōz
nrām salutetur virgo gloriosa Admira
bantur dicentes. loco ⁊ capl'o quibus su
pra. Pro declaratione huius verbi pro
positi et introductione materie sciatis ꝙ
ille magnus et excelsus rex dauid in spū
prophetie videndo opera magna que de
bebat facere domin⁹ dicit in ps. cxxxviij.
Confitebor tibi quoniaz terribiliter ma
gnificatus es mirabilia tua ⁊c. In quib⁹
verbis dat intelligere ꝙ ihūs christ⁹ ve
niens in hunc mundū debebat facere mi
rabilia opera maiora q̄z fecerunt alij pro
phete. Bene legimus de prophetis. s. de
moyse ⁊ iosue et samuele et helizeo atq;
ysaya ꝙ facerent multa miracula. ꝫ quō
dico ꝙ per orationes dominū deum dep̄
cando et non posse proprio. quare pro-
prie loquendo ipi non faciebant miracu
la sed deus Nam deus habet illam boni
tatem ꝙ per orationes sanctarum perso
narum que deuote seruiūt ei et eius vo-
luntatem seruant facit miracula. Unde
dixit cecus vt habetur iohannis. ix. Sci
mus qr pctōres de⁹ ñ exaudit. ꝫ si q̄s dei
cultor ē ⁊ ei⁹ volūtatē facit hūc exaudit
Nota g̃ ꝙ d̄s exaudit iustos ⁊ ñ pctōres
⁊ iō qr ꝓphe ⁊ prīarche erant sci ⁊ ꝯuiebāt
deo ⁊ ei⁹ voluntatē faciebāt qñ ipsi roga
bant deū ipe exaudiebat eos q̄re dico ꝙ
null⁹ scūs vnq̄z fecit miracula ꝑ suā ptā
tem sed sol⁹ deus cui propriū est facere
miracula ꝓpria ptāte ⁊ aucte. ꝫ dñs nr̄
ihūs xp̄s sicut deus omp̄s faciebat pro-

prie miracula non p orōem qr ip̄e erat vnus deus cū prē et spūsancto. qñ eñ dicebatur sibi. vnus ē surdus quē dicebat effeta. et subito aures illius aperiabantur. idem de alijs infirmitatibus. solo eñ verbo curabat infirmitates. Ecce g̃ drām inter xp̄m ⁊ alios ꝓphas scōs qr illi faciebant miracula p suas oratioēs. dñs āt noster xp̄us ihūs p suū imp̄ium Ideo dd̄ in p̄s. xlviij. Ip̄e dixit et facta sunt ip. mā. ⁊ cre. sunt. Scias ꝙ in toto psalterio non rep̄itur id qd̄ predictū est nisi in duobus locis. s. in p̄s. xxxij. ⁊ ī p̄s predicto. Sed que est rō Dico ꝙ ad denotandū duo op̄a mirabilia dei. vnū factum in creatione. aliud in reformatione Primū ergo factū est in creatione cum dixit. fiet firmamentū et factū est. Verbo dñi celi firmati sunt. ⁊ spū oris ei⁹ ōnis virtus eoꝝ. Postea sciens dd̄ ꝙ in recreatione mūdi idem debebat p suum imperiū facere mirabilia opera Ideo iterum dicit Laudate dñm de celis. qm̄ ipse dixit et fcā sunt ip̄e mandauit ⁊ creata sunt. sol. i. ptās ecclesiastica. et luna id ē potestas secularis. et sicut sol ab aliquo alio non habet claritatem. sed luna habet claritatem a sole. ita et potestas secularis habet auctoritatem ab ecclesia. ecce quia dicit sol et luna. Sequitur. Laudate eum celi celorum. i. virtutes sacramētorum ecclesie. sequitur. et aque que sup celos sunt laudēt nomen dñi. Ecce quomodo fecit. ip̄e dixit ⁊ facta sunt ip̄e mādauit et creata sunt. Ecce quomodo dd̄ erat miratus de miraculis christi Et ista ratione iudei videntes miracula christi. scd̄m thema propositum admirabantur dicentes. Jam sum in materia de qua volo predicare ꝙ dominus noster ihūs christus bene fecit omnia declarabo nūc per tres modos operum christi ¶ Primum opus est creatio mundialis. Secundum opus est gubernatio generalis Tercium opus est redemptio humanalis. Et de istis tribus possumus dicere thema propositum. Admirabantur ⁊c̄. Primo videamus quomodo sunt beneficia. Et declarabo istud per illud dictum. Qualis vnusquisq̄ est talia dicit ⁊ operatur. Si homo est bonus et verba et facta erunt bona. Per contrarium si homo est malus verba et facta erunt mala. Item christus dicit. Ex habundātia cordis os loquitur. Luce sexto. Bonus autem de bono thezauro cordis sui profert bona. Mathei duodecimo. Itē iob vicesimo. Gaudium ypocrite ad instar puncti. Si sit aliquis religiosus vel alius qui fingit se esse bonum et non est. per modicum tempus poterit decipere gentes. sed ypocrisis vel malicia sua cito discooperietur. sed si persona vadit bona ītentione semper crescit et multiplicatur eius fama. Ergo si bonus homo de bona veritate facit bona opera. a fortiori de⁹ cum sit summum bonum non poterit facere nisi bona opera. Item homo qui est bonus accidentaliter facit bona opera. multo melius igitur ille qui est bon⁹ essentialiter et immense et habet infinitaꝫ bonitateꝫ facit opera bona. Et ideo possumus dicere. omnia bene fecit. Unde sciatis ꝙ in illis diebus sex quibus creauit mundū quolibet die fecit bonū Primo die vidit deus ꝙ esset bonū et sic de alijs diebus. Et condudit. Vidit deus cuncta que fecerat et erant valde bona. Et hic notant doctores magnū secretum sup istā epilogatōem. i. congregationeꝫ verboꝝ. Erant valde bona Et declarāt sic. sicut in vna cithara sunt plures corde ⁊ quelibet corda per se sep̄ata facit bonū sonū concordia sonitus aūt cordarū sonarum est valde bonus. sic et deus in cithara id est in mundo isto multa miracula fecit. et taliter ordinauit ꝙ non potest esse melior ordinatio. Et tamen licet quelibet res de se esset valde bona. tamen consonantia omnium erat val-

de bona si sol non haberet tantā clarita
tem nō consonaret cū alijs rebꝫ. Jō dr̄
sapie xi. Oīa in mensura ⁊ nūero ⁊ pon
dere disposuisti. sap̄. xi. Sol em̄ fcūs est
in mensura sibi debita q̄uis sit multum
magnus. Dicūt em̄ phi ꝙ mīma stella-
rū est maior tota terra. Ecce quō celum
ē magnū. Jam illud mensurauit de⁹ sua
sapia. Item terra magna ē sed et illam
mensurauit sua sapia. idem de aqua ⁊ ali
is oibus. Item disposuit deus oīa ī nūe
ro. Item deus nūerauit oēs stellas celi
Jam scit deus q̄t dies ⁊ q̄t noctes eē in
mundo dn̄t. Item iā scit de⁹ ⁊ ab eterno
sciuit q̄t grana arene debebāt eē in mari.
Itē q̄t frondes in arboribꝫ finaliter oīa
nūerauit. Itē q̄t reges ⁊ q̄t imp̄atores
debebant eē in mūdo. et q̄t debebant ire
ad p̄adisum et q̄t viri et mulieres debe-
bant eē in mūdo. et q̄t debebant ire ad
p̄adisum et q̄t ad infernū. Nūc venit q̄-
stio. vos dicitis ꝙ deus nūerauit q̄t ho-
mines et mulieres irent ad celū. et iam
sunt noīa eorū in celo scripta. iuxta illud
gaudete et exultate qꝛ noīa vrā scripta
sunt in celis. Lu. x. Non op̄tet igit̄ facere
bonū qꝛ scīa dei nō p̄t deficere. pone ⁊ ad
duc hic materiā predestinatōis quā īue
nies in s̄mone de p̄destinatōe ad plenū.
Cū breuiter dicendū ē. ꝙ sic̄ de⁹ scit et
ab eterno sciuit q̄t hoīes deberent saluari
ita etiā scit et sciuit quibꝫ medijs ⁊ p̄ que
media. Non ergo debem⁹ omittere op̄a
bona s̄ diligēter ea īplere vt certā nrāꝫ
faciam⁹ vocatōem ⁊ vt salutē conseq̄ va
leamus. de h̄ vide btm̄ Tho. p̄ma p̄te.
q. xxiij. de p̄destinatōe dī. ⁊ etiā p̄mo scp̄
to de eadē materia. Secundo videam⁹
de operibus gubernatōis general' quō de
us gubernat oīa. Si vnus senescall⁹ gu
bernat. vn̄ senescalliā suā cū discretio-
ne ⁊ iusticia dicit. homo iste senescallus
est sapiens. qm̄ patriā suā bene gubernat
ita est de deo Nā possum⁹ faciliter vide
re quō gubernat elementa sicut vnū tri-
pudiū. iam scitis ꝙ in choreis vnus tenꝫ
manū alterius. et ille qui vadit primus
tenet seu portat vnā manū solutā ita est
de elementis. Nam quodlibet elemētū
duas habet qualitates. primo ignis est
calidus et siccus. Item aer ē calidus et
humidus. aqua frigida et humida. Itē
inquantū frigida se tenet cū terra. etc̄. ⁊
si nos vellemus facere tripudiū rotūdū
terra inquantū sicca se tenebit cū igne in
quantū ignis etiam ē siccus. Ecce ergo
quō deus gubernat oīa cū magna sapia:
Item hodie vigebat bonū temp⁹ ⁊ cras
nō. Itē hodie mare erit impetuosum p̄p
ter venti fortunā. et forsan cras erit sua-
ue et tranquillū. Itē arbores in estate
p̄ducūt flores et fructus. in hieme vero
nō. et sic de alijs deus gubernat oīa cum
sua sapia. Jō dd̄ inquit in p̄s. q̄ magna
sunt op̄a tua dn̄e oīa ī sapia fecisti. possꝫ
aliquis facere vnū argumentū. frat̄ vos
dicitis ꝙ de⁹ ē gub̄nator generalis qui
oīa sua sapia gubernat videt̄ ꝙ n̄ qꝛ q̄li-
bet bon⁹ gub̄nator euitat mala de p̄ria
sua. ⁊ tn̄ nos videm⁹ ꝙ de⁹ p̄mittit mul
ta mala. ergo videt̄ ꝙ nō sit bon⁹ guber
nator. rn̄deo ⁊ dico ꝙ de⁹ mala q̄ susti
net et p̄mittit in mūdo nō euitat qꝛ non
congruit sue sapie illas vitare alias de-
strueret res liberas. Nā ip̄e dedit liberū
arbitriū creaturis hūanis ⁊ n̄ cōueit sue
sapie p̄hibere liberū arbitriū s̄ bn̄dat cō
silia bōa. ⁊ dyo. di. n̄ ē dīne sapie creatu
ras destruere s̄ cōs̄uare. Ecce aucto. de⁹
ab īicio cōstituit hoīeꝫ ⁊ reliq̄t eū ī manū
ꝯsilij. glo. iterli. ī p̄tāte liberi arbitrij ⁊ ad
iecit illi p̄cep̄ ⁊ mādata. seq̄t̄ qd̄ placue
rit ei dabit̄ illi. ecc̄. xv. drā ē īter p̄cep̄ ⁊
mādata qm̄ p̄cepta sūt fortiora q̄ man
data qꝛ mādata sūt affirmatīa veluti di
cere. sabbata scīfices. itē honora pa. t. ex
odi xx. s̄ p̄cep̄ sūt negatīa sic̄ n̄ adorabis
deos alieōs. itē n̄ assu. no. dei t. ī va. item
nō furtū facies. ista sunt p̄cepta ⁊ nullo
modo licꝫ facere cont̄ ea dicūt doctores

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

q̄ mādata obligāt sēp̄. sed nō in ōni casu seu nō ad sēp̄ sicut honora p̄rem tuū quoniā si pater se facit infidelē tūc filij nō tenēt ip̄z honorare. nō ergo obligāt mādata in ōni casu. Sed ꝯt̄ p̄cepta nullo modo est faciendū. Nota tamē q̄ doctores distinguūt p̄cepta ⁊ dicūt q̄ q̄dā sūt affirmatiua q̄dā negatiua. Negatiua obligāt sēp̄ ⁊ ad sēp̄ vcꝝ qꝛ p̄ma p̄cepta habēt speciale nomē qꝛ dicūt mādata ido p̄t h̄ nomē p̄ceptū poni tantū ꝓ negatiuis ſm regulā topicā. ⁊ ido dicit adiecit illi p̄cepta ⁊ mādata. sequit̄ ī auc̄tate apposuit tibi de⁹ aquā ⁊ ignem ad qd̄ volueris porrige manū tuā aquā. i. grām. ignem. i. pctm̄. Ad quā volueris porrige manū tuā sequitur ante hominē vita ⁊ mors quod placuerit ei dabitur illi. Nota q̄ placuerit. ⁊c̄. si quis vult saluationē habebit. si damnationez idem. tn̄ sunt plures mendaces circa hoc qm̄ oēs hoīes volūt vt dicunt ire ad p̄adisum. ⁊ tn̄ nullo modo se prep̄ant quia cū dn̄t sequi iter p̄adisi s. humilitatē liberalitatē castitatem patientiā caritatē abstinentiā ⁊ diligentiā. ista em̄ ꝓducunt hoīem ad salutez tn̄ sequūtur iter quod producit ad infernū. s. sup̄biam auariciā luxuriam. ⁊ si aliquis querit vultis vos ire ad p̄adisum diceret tā bene q̄z vos tamen falsum dicūt quia iter inferni tenēt ⁊ non p̄adisi. Itez si dicatur vsurario vl̄ raptori. quo vultis vos ire dicūt q̄ ad p̄adisum ⁊ falsum dicūt qm̄ sequūt̄ iter inferni. s. vsuram ⁊ rapinam que ducūt hoīem ad infernū. Item tam oēs xp̄iani mali q̄z iudei siue sarraceni oēs dicunt q̄ volūt ire ad p̄adisum sed falsum dicūt quia iter inferni sequūtur. ⁊ sic de alijs. Ecce quare dicit scriptura ante hominez vita ⁊ mors bonū ⁊ malū. Nam dominus vellet q̄ omēs saluarētur. ⁊ ideo si nos seq̄mur iter p̄adisi saluabimur qꝛ hoc iter bonū ⁊ acceptum est coram saluatore nostro deo qui vult omēs homines saluos fieri ⁊ ad agnitionē veritatis venire. vnus est em̄ mediator dei ⁊ hoīm homo xp̄us ihūs qui dedit semetip̄m ꝓ omibus. p̄ma thi. ij. Nūc mouetur questio quia si iam scit deus q̄ eris damnat⁹ quare ergo creauit te. Dico q̄ creauit te vt saluus esses. ⁊ eris si teneas bonam vitam ⁊ continuas bonam vitam vsq̄z ī finem saluaberis. Unde debetis scire q̄ seruat in nobis deus modum quem seruat qui in domo sua habet aliquem malū hominem ⁊ proditorem. Et ideo ponamus q̄ aliquis rex dat alicui militi in domo sua existēti malo et proditori villas ⁊ castra. qui miles quanto rex sibi plura dat tanto ipse miles perseuerat magis ī proditione q̄d facit ipse rex de illo. nōne destruet eum profecto. ita deus facit q̄z uis sumus mali facit nobis multa bona. vt malicia nostra auferatur fecit nos ad imaginē suā ⁊ lauit nos in baptismo vt essemus boni ⁊ mundi. ⁊c̄. finaliter si in malis p̄seuerauerimus destruet nos. de ista tn̄ malicia vide ad longum in sermone de predestinatione. ⁊ hoc sufficit. d̄ secunda parte. ¶ Tercio videamus opera redēptōis hūane nature ⁊ h̄ duobꝫ modis d̄clarabo. p̄ma p̄s erit speculatīa respiciendo dīnitatē et̄nalē. secūda erit speculatīa sil̄ ⁊ moral̄. quo ad p̄tē primā dicūt phī ⁊ multi alij q̄re ihūs cū posset facere remissionē generalē se īcarnauit ⁊ voluit sustinere labores ⁊ passiōz maxīe cū dicat ph̄s q̄ frustra fit p̄ plura qd̄ p̄t fieri p̄ pautiora. rn̄deo q̄ isto argumētū vcit p̄ ignorātiā vl̄ p̄ īaduertentiā. ꝓ q̄ sciendū q̄ drā est inter deum et hoīem v̄tutes q̄s nos habem⁹ nō sūt essencia nostra simil̄ nec bonitas iusticia in iudice iusto īmo sūt accidēcia ⁊ sūt q̄litates aduēticie qꝛ q̄ mō ē iust⁹ forte erit post ea īiust⁹ ⁊ īiust⁹ ꝯuertit̄ qn̄q̄z ⁊ fit iust⁹ Itē misericordia magna v̄t⁹ est. maxīe in diuitibꝫ qui tā de boīs tp̄alibꝫ q̄z spiritualibꝫ dāt indigētibꝫ mag̃ enī v̄t⁹ ē h̄ ē q̄litas aduētitia in hoībꝫ qꝛ vna p̄sona

misericors potest effici crudelis. tñ ī deo
totū est ꝯtrariū. iusticia eī in deo. est sua
essencia. sua diuinitas misericordia dei ē
sua eeñtia. ⁊ nō qualitas aduēticia Vñ
dico sicut deus nō p̄t dimittere suā eeñ
tiā ita nec p̄t dimittere suā misericordiā
nec iusticiā. ita dicit aplus deus iust⁹ se
ip̄m negare nō p̄t. ij. thi. ij. Iudex ī mū
do isto qñq̄ facit tantā iusticiā ꝙ nihil
erit de misericordia. Sz ī deo siml' est ⁊
cōcurrit iusticia ⁊ mīa. Pro q̄ dauid in
p̄s. c. misericordiā ⁊ iusticiā cātabo tibi
dñe. Auscultate ⁊ attēdite si de⁹ dixissz
hoīb⁹ ꝛmitto vob oīa pctā vr̄a ⁊ sim⁹ a
mici deīceps custodiat vos. h̄ eēt maxīa
mīa. tñ vbi eēt iusticia. ⁊ si dixisset pecca
stis cōtra me. ego volo ꝙ oēs sitis dam
nati. magnus rigor iusticie hoc esset. ta
men ibi esset misericordia. vnde conue
niēs fuit ꝙ in redēptōe nr̄a seruaret mi
sericordiā ⁊ iusticiā. Rigor iusticie ma
gna fuit dare sanguinē suū preciosū pro
oīb⁹. misericordia fuit ꝙ ip̄e qui nō tene
bat̄ nec erat obligatus voluit soluere p̄
ciū pro oīb⁹. q̄re rō quā dicunt infideles
frustra fit ꝑ plura ⁊c̄. nulli⁹ est efficacie
siue valoris sed ꝓuenit ex magna igno
rancia qm̄ bene omnia fecit. ⁊ possumus
dicere verbū thematis admirabatur di
centes bene omnia fecit. ⁊ hoc est quod
dictum fuit ex ꝑte dei cōsiderando suam
diuinitatē. tamē si cōsideremus ex parte
nostra dico ꝙ mala ⁊ peccata in quibus
nos eramus ip̄e voluit facere redempti
onem Prima ꝓpter peccatū Ade ⁊ eue
ip̄i fuerunt relegati de ꝑadiso terrestri in
mūdum istū. sed filius dei voluit descen
dere ⁊ incarnare se in ventre virgīs glo
riose vt ꝑ suū descensum nos ascendere
mus. Et ecce qūo fuit cōueniens opus
istud pro redempcōne nostra. Itē malū
istius mūdi incepit in muliere sponsata.
et ideo voluit deus ꝙ bonū veniret per
mulierem virginē desponsatam virginē
scilicet mariā. Item adam ⁊ homines si
remāsissent in paradiso terrestri nullum
malum neq̄ dolorem habuissent. Sed
post aliquod tempus tranati ad celum.
Vnde de⁹ dixisset sancto michaheli fac
ascendere illos in celum ⁊ propter h̄ vo
luit dei fili⁹ sustinere dolorem ⁊ passio
nes in isto mūdo vt credentes ⁊ obediē
tes sibi nullum dolorem sustinerēt ī pa
radiso. Item per peccatum venit ignorā
cia in anima quoniaz ꝑm ꝙ dicit ph̄us.
anima est tamq̄ tabula rasa in qua ⁊c̄.
in qua in principio sue creacionis nihil
erat depictum ꝓpter hoc voluit xp̄s pre
dicare in mundo isto ⁊ dare legem euā
gelicam vt nos habeamus scienciā Itē
adam quādo peccauit fuit ligatus per lu
ciferū ⁊ seductus. et ꝓpter hoc dei filius
voluit ligare luciferum. Itez quia prop
ter peccatum homines flagellabantur in
inferno. Ideo voluit dei filius flagella
ri vt sibi credentes ⁊ obediētes a talib⁹
flagellis liberarentur. Item quia ꝑ pec
catum erat damnatus ad corrupcōnem
ꝓpter cōtrarietatem q̄tuor elementorū
voluit filius dei iudicari coram quatuor
iudicib⁹. vt sibi credentes ⁊ obedientes
liberarentur a corrupcōne ⁊ mortalita
te. Item filius dei voluit coronari vt si
bi credentes ⁊ obedientes reciperēt eter
nam glorie coronam. Item per lignum
hoc est fructū ligni homīes fuerūt ꝯdem
nati ad patibulum īferni. Ideo xp̄s dei
filius dixit patri. pater volo in patibulo
crucis leuari. vt credentes ⁊ obediētes
de furca īferni liberentur finaliter omēs
Sic sua sapientia deus ordinauit ꝙ ni
hil fuit sup̄ fluum. quare bene omnia fe
cit. Ideo dicit̄. ij. Machabeoꝝ secūdo.
Benefaciat vobis deus. quare nos cogi
tantes ista magna opa possum⁹ dicere
thema. Admirabantur omnes ⁊c̄.

Dñica. xij. Sermo scd̄s.

Recepit eis ne
cui dicerēt math̄· vij. Sermo erit

de sancto euangelio presentis dñice qꝛ cõtinet multa secreta sacre scripture speculatia ⁊ moralia ⁊ habem⁹ multas bonas doctrias speculatias ⁊ morales. Salutet̃ virgo maria. Sem̃ euangeliũ hodiernũ declarat nobis tria opa virtuosa ⁊ miraculosa de christo.

Primũ est humanalis incarnatio
Secundũ diuinalis miseratio.
Terciũ virtualis humiliatõ

Primũ allegorice seu figuralit̃. Scdm tropologice seu moraliter. Terciũ historice seu lrãliter. De tercio ⁊ finali loquit̃ thema. p̃cepit eis ne cui dicerẽt. Et hoc fecit ex virtuali hũilitate. Dico p̃mo ꝙ euãgeliũ hodiernuꝫ oñdit nob̃ de xp̃o p̃mũ opus virtuosũ qd̃ est hũanalis incarnari in vtero virgĩs ꝓ nr̃a saluacõne Hoc oñditur in p̃ncipio euãgelij qñ d̃r Exiẽs ihs de finib̃ tyri venit ꝑ sydonẽ ad mare galilee. q̃ est ĩter medios fines decapoleos ⁊ adducũt ei surdũ ⁊ mutũ et dep̃cabant̃ eũ vt ĩponat illi manum. Dicet aliq̃s ⁊ qño oñdit̃ hic hũana incarnatio. Dico ꝙ bñ sed subtilit̃. In incarnacõe aũt filij dei fuerũt sex misteria. scꝫ termi⁹ a q̃. via ꝑ quẽ venit Termi⁹ ad quẽ: modus ei⁹ viuẽdi: Necc̃itas nostra Finalis vtilitas. Ista sex pũcta siue misteria subtilit̃ oñdunt̃ in p̃ncipio euãgelij. Prio termi⁹ a q̃ oñditur cũ dicit̃ exiens de finib̃ tyri. i. plasmacõis ꝟm interp̃tacõem hebraycam vel creacõnis Nota p̃mũ elementũ q̃si fundamentũ creacõis ẽ terra dauid. Inicio tu dñe fundasti terrã p̃s. c. j. Scdm ascẽdendo est aqua. Terciũ aer. Quartũ ignis deinde celũ ꝙ a ph̃is d̃r. v. eẽncia. ⁊ sunt decẽ celi. Primũ est lune. scdm ascẽdendo est mercurij. Terciũ veneris. q̃rtũ solis q̃ntũ martis. sextũ iouis. septimũ saturni. Octauũ celũ stellatũ. i. firmamẽtum in q̃ sunt site oẽs stelle coẽs. Nonũ primũ mobl̃e ꝟm ph̃os ꝙ a theologl̃ d̃r cristallinũ. h̃ celũ d̃r aque q̃ sup̃ celos sũt

Decimũ celũ d̃r ẽpirrẽũ in q̃ sũt ãgeli et bti vbi sunt. ix. ordies ãgeloꝝ archãgeloꝝ ⁊c̃. Sup̃ oẽs ãt est cathedra dei. De istl̃ finib̃ exiuit xp̃s veniens ad hũanã incarnacõeꝫ ĩ vteꝝ v̄ginis nõ de celo lune nec mercurij ⁊c̃. h̃ de finib̃ tyri. scꝫ creacõis de finib̃ ãgeloꝝ. De h̃ ꝓph̃at̃ dauid ⁊ salmõ fili⁹ ei⁹. dauid dicit A sumo celo egressio ei⁹ ⁊c̃. p̃s. xviij. Dicat̃ ꝯ iudeos q̃ h̃ exponunt de sole ⁊c̃. Itez salmõ dixit. ꝓcul ⁊ de vltĩs finib̃ p̃ciuꝫ ei⁹. s. nr̃e redẽpcõis. Scdo videa⁹ viã ꝑ quã venit qꝛ dicit euãgeliũ ꝙ venit ꝑ sydonẽ. i. tacentẽ vl̃ ꝟm ĩterp̃tacõeꝫ hebraycã taciturnitatẽ Ecce v̄go maria q̃ fuit tacẽs. bernard⁹. virgo regia ip̃a est via ꝑ quã saluator venit ad nos. Taciturna fuit. qꝛ licet libent̃ audiret v̄ba bona scã raro tũ loq̃bat̃ Jõ hẽbat ꝑuũ os. vtꝫ ĩ veronica quã depixit btũs lucas Jõ lu. .ij. Maria ãt ꝯseruabat oĩa v̄ba h̃ cõferẽs ĩ corde suo. Bonũ signũ est ĩ muliere taciturnitas. Et malũ signũ est loq̃citas. Terci⁹ t̃mi⁹ ad quẽ venit oñdit̃ cuꝫ d̃r ad mare galilee. i. rota volubil̃ ꝟm ĩterp̃tacõem hebraycam. Ecce viã p̃ñs amara qꝛ ꝟm boeciũ multl̃ amaritudib̃ est resp̃sa q̃ rotat̃ ⁊ voluit̃ ꝑ q̃tuor ãni tp̃a ꝟm cursũ solis. de q̃ p̃t ĩtelligi illud ezech̃. x. Ecce apparuit rota vna. s. p̃ñs vita. xp̃s nõ venit ad regnandũ in h̃ mundo. Ymo dixit corã pylato: regnũ meũ nõ est de h̃ mũdo. nec venit ministrari. sꝫ mistrare math̃. xxvij. Ad illũ t̃minũ ad quẽ. s. p̃ñtẽ vitã. venit xp̃s ad sustinẽduꝫ amaritudĩes. auct̃s. et sũt v̄ba xp̃i hoĩs ad deũ prẽm. dñe si sic viuit̃. s. ĩ h̃ mũdo ꝟm tuã ordĩacõem. ⁊ talib̃. s. iudeis vicioꝟ vita spũs mei corripies me. s. ĩ passione. ysa. liij. ꝓpter zel⁹ ꝓpl̃i mei ꝑcussi eũ etc̃. et viuificab̃ me. s. ĩ resurrectõe gl̃osa Ecce ĩ pace amaritudo mea amarissima Nõ xp̃s sustinuit tres amaritudines in hac vita. Prima fuit amara. Secunda fuit amarior Tercia fuit amarissima.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Prima fuit abstinenciaꝝ ieiunioꝝ vigiliaꝝ ⁊ laboꝝ. qꝛ cũ nõ esset nisi. xxx. ãnorũ extimabat̃. l. annoꝝ vt pꝫ Joh. viij.

¶ Scda fuit amarior scꝫ ꝑsecutõ dura iudeoꝝ. q̃ oĩa dicta ⁊ facta xp̃i calũniabant̃ ⁊ ĩ malũ ĩterp̃tabãt̃. ⁊ sua miracula demonibꝫ attribuebãt ista amaritudo tangebat cor eius. ex eoꝝ damnacõne Tercia fuit amarissima scꝫ ei⁹ captio ligatio flagellatio mors ⁊ passio ⁊c̃.

¶ Quarto videndũ est de suo mõ viuẽdi cũ dicit̃ Inter medios fines decapoleos. a deca ꝙ est decẽ ⁊ polis ciuitas. s. ꝓuincia decẽ ciuitatũ. et significat p̃cepta decalagi q̃ sunt quasi decẽ ciuitates fideles ĩ paucis abudãcia ⁊ securitate ꝯsistentes. Euge serue bone ⁊ fidelis qꝛ ĩ modico fuisti fidelis eris in ptãte habẽs sup̃ decẽ ciuitates Lu. xix. Int̃ istas medios vixit xp̃s. qꝛ in medio ꝯsistit virt⁹ Nolite putare qm̃ veni soluere legẽ aut ꝓphas. ñ veni soluere ꝫ adiplere. math̃. v. Diceret aliq̃s ⁊ est argumẽtum iudeorũ. exq̃ xp̃s seruauit legẽ. q̃re nos non seruam⁹. Sed istud argumentũ ꝓcedit ex ignorãcia. ymo dico ꝙ exq̃ xp̃s seruauit legem nos nõ debem⁹ seruare. Qꝛ sicut voluit suspendi in ligno crucis. ne aliquis sibi credens ⁊ obediẽs suspendat̃ in furca ĩferni. Ita voluit ꝫuare legẽ moysi ⁊ eã ꝯplere ⁊ eidẽ finem dare ne nos eã seruarem⁹ Jdo apl's. Finis eĩ legis xp̃s est ad iusticiã om̃i credenti ad Ro. x.

¶ Quito videnda est nc̃itas q̃ erat ex ꝑte nrã que oñdit̃ cũ d̃r Et adducũt ei surdũ ⁊ mutũ. Nã ꝫm bedã. Homo audiẽdo verba autiq̃ serpẽtis surd⁹ ẽ ⁊ cecus ⁊ mutus ad laudandũ deũ. Surditas aũt p̃uat hoĩem a fide q̃ nõ potest haberi nisi ꝑ auditũ. Fides est ex auditu ad Ro. x. Et qꝛ mut⁹ nõ poterat creatorem suũ laudare Jdo de surdis ⁊ mutis dicit dauid. Aures hñt ⁊ nõ audiẽt neq̃ em̃ est spũs scꝫ laudis in ore ip̃oruꝫ p̃s. c. xxxiiij. Sexta final' vtilitas cum d̃r Et dep̃cabat̃ eũ vt ĩponat illis manum scꝫ opatio salutaris. q̃si em̃ quiq̃ digiti sunt Euãgelica p̃dicatio. virtuosa conuersatio. dolorosa passio. gloriosa resurrectio. ⁊ miraculosa ascẽsio. dauid. Fiat man⁹ tua vt saluet me. p̃s. cẽtesiõ. xviij.

¶ Dico tercio ꝙ euãgeliũ hodiernum oñdit de xp̃o aliud opus virtuosuꝫ qd̃ ẽ diuinalis miseracio qua motus fuit ad curandũ surdum ⁊ mutum cũ d̃r Et ap p̃hendens eũ de turba seorsũ vsq̃ loquebat̃ recte. Septem ceremonias ꝫuauit xp̃s curãdo illum ĩfirmũ. que sũt nc̃ie ĩ curacõe cuiuslibet ĩfirmi ex pctõ mortali

¶ Prima ibi. Et apprehendẽs eũ. Ecce cordis cõtricio. per quã hõ liberatur a dyaboli capcõe. ⁊ apprehendit̃ a xp̃o et ligat̃ cathena gr̃e. Ista captio est bñdicta apl's. Sequor si q̃uo ꝯp̃hendã ⁊ ĩ q̃ ꝯp̃hensus sum a xp̃o ihu. ad philipp. iij. Secũda ibi de turba seorsum. Ecce p̃ue societatis dimissio q̃ innuit̃ in hoc qꝛ xp̃s nõ voluit eũ curare int̃ gentes. sed ext̃ Poeta q̃ nocitura tenes. q̃uis sint cara reliq̃. Tercio misit digitos suos in auriculas eius Ecce de obediẽdo p̃ceptl ꝓpositio. Rõ quia sicut sũt digiti. x. ĩ manibꝫ sic sunt decem precepta ad meritorie opandũ ad om̃ia opa meritoria p̃nt reduci Om̃ia que locut⁹ est dñs faciemus ⁊ erimus obedientes Exod. xxiiij. Quarta ibi expuens tetigit linguã eius Ecce oris cõfessio necessaria. quia sicut expuens purificat stomachum Ita cõfitens purificat aĩam ab omnibꝫ maculis culpe. Si ꝯfiteam̃ peccata nrã fidelis et iust⁹ est deus vt remittat nobis peccata nr̃a ⁊ emundet nos ab omni iniq̃tate. j. Jo. j. Sꝫ q̃re xp̃s p̃mo expuit ⁊ p⁹ tetigit liguã ei⁹. Rñdeo ꝙ ꝫ fecit ac si diceret xp̃s. Si ego fui cõfessus ⁊ tu etiã debes ꝯfiteri Nõ h̃ ꝙ xp̃s bis fuit ꝯfess⁹ in vita ista non de peccatis suis. Quia nullũ peccatũ habuit vnq̃. sed cõfitebat̃ ꝓpli pctã ac si eẽnt pctã sua ꝓpria in p̃s.

Saluuū me fac deus vbi dauid loq̄bat̄
in ꝑsona xp̄i dicēs. Deus tu scis īsipien
ciā meā ⁊ delicta mea. Nota ꝙ peccata
ꝓpria ꝓpli dicit sua. a te nō sunt abscondi
ta. glosa dat hāc silitudinē ac si man⁹ vl̄
pes fecerit alicui offensam. ⁊ caput siue
os peteret veniā q̄ nō fecerūt offensaꝫ
Sed hoc dicit, ꝓpter cōiunctionē mēbro
rū ⁊ capitis. ita etiā ⁊ nos sum⁹ mēbra
et xp̄s caput ad Ro. xij. Mēbra fece-
rūt offensas ⁊ pctā. ⁊ xp̄s pctā mēbro
rū dicit esse sua. Secūdo fuit cōfessus ī
morte in lecto crucis qn̄ dixit. hely. hely.
id est deus meus ⁊c̄. seq̄tur longe a sa-
lute mea verba delictoꝝ. qꝛ ergo primo
ip̄e fuit cōfessus. ideo ⁊ tu cōfitere pctā
tua. Quīta ibi suspiciēs in celum. Ecce
attenta orō q̄ꝫ post cōfessionē homo de
bet recipe iuxta illud. Fili peccasti ne ad
dicias iteꝝ. sed de p̄stinis dep̄care vt ti-
bi dimittantur eccs. xxi. Sexta ibi inge-
muit. Ecce pn̄ialis oneris susceptio Si
cut aīal ex onere īgemescit ita corp⁹ ex
onere pn̄ie. Ido dicit dauid in persona
penitētis. Afflictus sum ⁊ humiliatus
sum nimis rugiebā a gemitu cordis mei
p̄s. xxxvij. Septima ibi. Effeta ꝙ ē ad
apire. Ecce iniuriaꝝ remissio. ꝑ cordis
apicionē. ⁊ debitoꝝ restitucio. ꝑ sinistrē
apicōem. Elēosinaꝝ q̄ꝫ largicio ꝑ dex-
tre apicōem. Etiā os est apiendum ad
eucharistie coīonem ⁊ sic curat̄ homo a
spūali īfirmitate ⁊ ideo sequit̄. Et stati
apte sunt aures eius. ⁊ solutū est vincu
lum lingue ei⁹ ⁊ loq̄bat̄ recte. ¶ Dico
tertio ꝙ ostendit scm̄ euāgeliuꝫ de xp̄o
virtualem hūiliacōnem. cū dicit p̄cepit
eis ne cui dicerent vsqꝫ et mutos loqui.
Questio ē hic qꝛ dicit text⁹ p̄cepit eis
ne cui dicerent. ⁊ post dicit quāto āt eis
magis p̄cipiebat tanto magis plus pre
dicabant ¶ Est questio si illi peccabant
vel nō. Et videtur ꝙ peccabāt. qꝛ facie
bāt contra mādata xp̄i. Huic questioni
Respōdet sctūs thomas ꝙ nō peccabāt
qꝛ nō faciebāt ꝯtra xp̄i mādatū quādo
eni xp̄s p̄cepit eis ne cui dicerēt hoc di
xit tali gestu ⁊ modo ꝙ īnuebat ꝙ no-
lebat vanā gloriā ⁊ ex alia ꝑte īflāma
bat corda illoꝝ vt miracula publicarēt
ad dei laudē ⁊ honorē. in hoc ostenditur
ꝑfecta humilitas. q̄ habet duo. p̄mo fu
gere vanā gloriā ⁊ vitare de bonis opi
bꝫ mathei. vj. Attendite ne iusticiā ves-
tram faciatis corā hominibus vt videa-
mini. alioq̄n mercedē nō habetis apud
patrem vestrū q̄ in celis est Nota ꝙ va
na gloria siue gloria mūdi potest esse in
bonis opibꝫ tripliciter Primo velud
domina Secūdo velud socia Tercio ve
lud ācila. p̄mo mō est pctm̄ mortale. se-
cūdo mō ē veniale. tercō ē meritū. Pri
mo modo vl̄ vt domina est vana gloria
qn̄ quicq̄d ꝑsona facit hoc facit, ꝓpter va
nā gloriā mūdi vt videat̄ laudet̄. repu-
tet̄ ⁊c̄: tūc opa illa sunt vt pulchra po-
ma ꝫ intus est vermis inanis glorie ⁊ tūc
est pctm̄ mortale, ꝓpter hoc dicit atten-
dite ⁊c̄ ¶. Secūdo est velud socia qn̄
homo incipit op⁹ bonū sācta ⁊ bona in
tentione vt ꝑmonem vel aliud sed post
venit vana gloria cogitādo O modo di
cet̄ ꝙ tues bon⁹ vel aptus ⁊c̄ tūc est
vt socia qꝛ associata est opi bono. tunc
nō est pctm̄ mortale sed veniale. Nota
de beato bernhardo q̄ in tēpore suo erat
de maioribꝫ mūdi p̄dicatoribꝫ ⁊ cum se
mel p̄dicaret sācta ⁊ bona intentōe pro
honore dei ⁊ saluatione animaꝝ ⁊ decla-
rando illa magna secrēta scripture ꝯuer
teret multos. vēit ad eū vana gl̄a cogita
uit dimittere ꝑmonem ꝫ non fecit: Sꝫ
respondit vane glorie dicens. nec ꝓ te ī
cepi nec ꝓ te desistā ¶ Tetio velud an-
cilla ⁊ tunc non solū nō est pctm̄ morta-
le nec veniale. ꝫ meritoria. qꝛ ē ꝑfectōis
apostolice qn̄ p̄lat⁹ ep̄⁹ vl̄ p̄dicator ap
petit bonā famā vti sua p̄dicatio faciat
fructū. qꝛ si reputat̄ ribald⁹ ei⁹ doctrina
nullū furctū faciet. Sꝫ sicut miles q̄ ha

bet militare querit bona arma ⁊ instrumenta. Ita instrumenta p̄dicationis sūt bona fama. sancta vita bona scia. Iō Gregoriꝰ. sancti p̄dicatores laudari appetūt vt reuerenciꝰ audiant. Reuerent̄ audire desiderant. vt maiores fructū faciāt. Talis vana gl'a est ancilla. qz cuius vita despicit̄ restat vt eius p̄dicacō extenuatur. Iō xp̄s Math. v. Sic luceat lux vestra coram hominib̄ vt videātur opa vestra bona. ⁊ glorificēt patrem vr̄m q̄ in cel'est. Sz sicut cādela extinguit̄ modico vento. ita p̄sona pue spūalitatis modico vento inanis gl'e. Sz sicut magnus ignis nō extinguit̄ vento ymmo magis accendit̄. Ita p̄sona multū spūalis. Iō dicit xp̄us. Sic luceat lux vestra ⁊c.

Scōm qd̄ hz vera humilitas ⁊ pfecta est q̄ bona opa fiāt in laudem dei. Ideo xp̄s instigabat illos inuisibiliter vt publicarēt miraculū in laudē dei ⁊ honorē Deo grās.

Dnica. xiij. Sermo primus

Hoc fac et vi

ues. Habet̄ ꝓbuz istud ori giualiter Lu. x. ca. ⁊ recitatū est stati in euāgelio hodierno. Sermo noster erit de scō euāgelio hodierno. Si placet deo habebim̄ multas bonas doctrias p̄ nostra instructōe. defectuū correctōe. ⁊ aiar̄ p̄solacōe. Salutet̄ virgo Maria ⁊c. In sctō euāgelio hodierno xp̄c ostendit nob̄ tria multū nccia ad saluacōnez nostrā scz

Primū cognicō de veritate diuinali.

Scōm dilectō de caritate integrali

Terciū opacō de pietate fraternali. Sine hijs trib̄ nullus p̄t saluari ⁊ de q̄ libet istoꝝ dicit dixā. Hoc fac ⁊ viues eternaliꝰ in paradiso. Dico p̄rio q̄ xp̄c oñdit q̄ habeam̄ in hac vita cognicōez de veritate diuinali vt ꝓgnoscam̄ deū sine errore ⁊ falsa opīone. qz alias homo qñ vadit in alio mūdo nō ꝓgnoscit̄ a deo. Amē dico vob̄ nescio vos. scz noticia appbacōis. Math. xxv. Et dicūt. o dñe ego suz religiosus. ego clericꝰ vel laycꝰ de tali ciuitate. Amē dico vob̄ ⁊c. Et cōcordat apl's di. Dis qui ignorat ignorabitur. p̄ria ad Cor. xiiij. qz q̄ ista cognicō de veritate ē ita nccia nob̄ ad sciendū in hoc mūdo. Iō xp̄us eā nob̄ oñdit in p̄ncipio euāgelij dicens. Beati oculi q̄ vident q̄ vos videt'. Mathꝰ addit. ⁊ beate aures que audiūt que vos auditis. Math. xiij. Dico vob̄ q̄ multi ꝓphe ~~et reges. mathꝰ addit~~ ⁊ iusti voluerūt videre q̄ vos videt'. ⁊ audire q̄ vos auditis ⁊ nō audierūt. ymmo cū illo desiderio decesserūt. Nō credatis q̄ loqret̄ solū de visione corpali. qz iudei eciā videbāt p̄nciam xp̄i corpalez tū non erāt beati ꝗ reꝓbati. Sed apl'i ⁊ discipuli xp̄i erāt beati q̄ extra habebāt p̄nciaz xp̄i corporalez. ⁊ intus oculis aie videbāt xp̄i diuinitatē ⁊ ista visio faciebat eos bt̄os Ita de auditu qz eciā iudei audiebāt ꝓba eius corpaliter ꝗ nō obediencialit̄ vt apl'i ⁊c. Dico enī vob̄ q̄ multi ꝓphe vt moyses. Isayas Jeremias. ⁊ multi reges vt dauid ⁊c. Qz exq̄ deus p̄ misit filiū suuz incarnandū. beati p̄res ita ardēter desiderabāt eū vide ⁊ audire. q̄ moriebātur desiderio di. O q̄le tp̄s erit illud qñ deus incarnatus ibit p terraz. et p̄dicabit illa secreta celestia Dicebat thobias de se. Beatus ero si fuerit relique seminis mei ad videndū claritatē ihꝰlim. Thob. xiij. Alij ꝗm q̄ tāgit Ambrosiꝰ dicebāt qñ veniet. qñ nascet̄. qñ apparebit. putasne videbo. putasne durabo. putas ne hic me inueniet illa natiuitas. O si oculi mei videbūt qd̄ credo in scriptuis dei. Sz apl'i videbāt euz. stabāt cū eo. comedebāt. bibebāt cū eo. ⁊ ambulabāt cū eo. Iō dicebat eis. Beati oculi